

KLAGANDE

1. Anne-Maj Ahlgren
2. Dennis Andersson
3. Hans Gösta Andersson
4. Jan Erik Andersson
5. Jimmy Andersson
6. Ann-Margret Andersson
7. Eilert Andersson
8. Birgitta Assarsson
9. Kjell Assarsson
10. Maj Assarsson
11. Ulf Assarsson
12. Pia Dahlbom Rebelo
13. Roger Friberg
14. Peter Friberg
15. Sten Grönberg
16. Magnus Jörgensen
17. Ronnie Kvist
18. Lena Kvist
19. Gert Lindahl
20. Björn Lindsjö
21. Anita Lindsjö
22. Bodil Lindsjö Benrabah
23. John Linins
24. Lennart Lundahl
25. Gertrud Månsson
26. Lars Månsson
27. Thomas Nilsson
28. Johnny Persson
29. Ing-Mari Persson
30. Thomas Qwist
31. Jan-Erik Svärd
32. Berit Sylwes Andersson
33. Peter Thelander
34. Michael Wall
35. Anita Walldén
36. Åke Walldén

MOTPART

Trelleborgs kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommuns beslut 2023-02-27, § 41

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommun beslutade den 27 februari 2023, § 41,

- att anta nya *Bestämmelser om ekonomiska förmåner till förtroendevalda i Trelleborgs kommun* för mandatperioden 2023-2026, enligt

arvodesberedningens förslag med styrets förslag till ändringar.

- att de nya bestämmelserna ska gälla retroaktivt från och med januari 2023.

- att uppdra till kommunstyrelsen att revidera reglementet för samtliga nämnder utifrån ändringarna i detta beslut.

- att skrivningen i avsnitt 4.7 ändras till "Den totala oppositionspotten uppgår till 90 % + 65 % av en riksdagsledamots arvode, räknat på årsbasis, att fördela inom oppositionen för två oppositionsråd enligt respektive partis antal mandat i kommunfullmäktige.

Oppositionsråden är heltidssysselsatta (100 %) förtroendevalda vid kommunen.

I förekommande fall utgår resekostnadsersättning och traktamente.

Oppositionen får även 2 st insynsplatser i facknämndernas presidium. Dessa insynsplatser är arvoderade med timarvode".

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Jan Erik Andersson yrkar att beslutet ska upphävas och anför följande. I beslutet deltog flera ledamöter, Ulf Bingsgård, Fredrik Jönsson, Helmuth Petersén, Per Jönsson, Bengt Andersson, Fredrik Trulsson, Christina Hall, Mats-Åke Svensson, Fredrik Karlsson, Magnus Isgren och Torbjörn Christensen, som omfattades av beslutet och därför var jäviga. Beslutet strider mot 5 kap. 47 § kommunallagen (2017:725).

Sten Grönberg yrkar att beslutet ska upphävas och anför bland annat följande. Kommunfullmäktigegruppen har i smyg lagt fram förslag till arvodesberedningen. Kommunalråden har också krävt att fyra nämndsordföranden ska

arvoderas med minst 50 procent av ett riksdagsarvode. Det var kommunstyrelsens förslag som beslutades på kommunfullmäktigemötet och som ligger till grund för det överklagande beslutet, inte arvodesberedningens förslag. I och med att kommunstyrelsens egna förslag beslutades så faller all demokratisk legitimitet och förstärker jävssituationen.

De övriga klagandena yrkar att beslutet ska upphävas och anför bland annat följande. Det förelåg jäv vid beslutet. Tio ledamöter, Fredrik Trulsson, Christina Hall, Magnus Isgren, Thorbjörn Christensen, Per Jönsson, Bengt Andersson, Mats-Åke Svensson, Fredrik Karlsson, Fredrik Schlyter och Helmut Petersén, deltog i beslutet kring den egna ersättningen.

Det förelåg jäv genom påverkan i beredningen och i beredningen. Kommunalråden har medverkat i beredningsprocessen. Flertalet möten har hållits och även e-mejl styrker att det förelegat jäv. Vid arvodesberedningens möte den 17 februari 2023 deltog 1:e och 2:e vice ordförandena i tekniska service-nämnden, Fredrik Jönsson och Helmut Petersén. De är berörda av besluten.

Det föreligger formfel och formaliafel i kommunfullmäktiges beslut då dokumentet ”Bestämmelser om ekonomiska förmåner till förtroendevalda i Trelleborgs kommun” inte föreligger som bilaga till mötet.

Kommunfullmäktige har beslutat att bestämmelserna ska gälla retroaktivt från och med januari 2023. En kommun får inte fatta beslut som gäller förfluten tid. Retroaktivitetsförbudet gäller endast beslut som är till nackdel för medlemmar. Detta innebär att sänkta arvoden inte får effektueras.

Trelleborgs kommun anser att överklagandena ska avslås och anför bland annat följande. Vad gäller jäv som regleras i 5 kap 47 § kommunallagen bör det nämnas att en ledamot inte får delta i beslutet och handläggningen av ett ärende som rör ledamoten själv eller vissa närstående till denne. I uttrycket

"personligen rör ledamoten själv" ligger en begränsning till individualiserade ärenden i motsats till ärenden som berör vederbörande som medlem av ett kollektiv. Fullmäktige kan därför bestämma om arvoden till samtliga förtroendevalda, medan till exempel kommunstyrelsens ordförande lär bli jävig om fullmäktige ska besluta om just arvodet till honom eller henne. Ledamöter som har deltagit i det aktuella beslutet bedöms inte som jäviga.

Arvodesberedningens uppgift är att revidera bestämmelser om ersättningar till förtroendevalda och enligt uppdraget från kommunfullmäktige den 30 januari 2023 att komma med förslag på hur stadens politiker skulle arvoderas framöver. Arvodesberedningen har haft flertalet möten under processens gång. Ordföranden Sven Lindqvist har även haft så kallade arbetsmöten med partirepresentanterna och genomfört intervjuer med två representanter från varje parti. Den 17 februari 2023 fattade arvodesberedningen beslut om förslag för nya arvodesbestämmelser som presenterades för kommunfullmäktige den 27 februari 2023.

Det nu omtvistade beslutet om nya arvoden bedöms inte sänka arvodesnivåer som redan har utbetalats för januari månad. Visserligen har kommunen utbetalat högre arvode under januari månad utifrån de tidigare arvodesbestämmelserna än enligt de nya arvodesbestämmelserna utifrån det nu överklagade beslutet. Men det beslut, utifrån vilket utbetalningarna för januari månad har skett, har upphävts av kommunfullmäktige och därefter även av domstolen. Upphävandet av ett beslutet innebär i sig att rättsläget ska återställas så som det var innan det överklagade beslutet fattades, alltså som om inga arvodesbestämmelser fanns från och med 1 januari 2023. Det nya beslutet som är föremål för detta överklagande och som ska gälla retroaktivt sänker inte några arvoden till förtroendevalda eftersom arvoden för januarimånad återbetalas i enlighet med det upphävda beslutet för att på det sätt kunna återställa rättsläget så som det var innan det överklagade beslutet fattades, alltså som om inga arvodesbestämmelser fanns från och med 1 januari 2023.

Jan Erik Andersson har vidare anfört bland annat följande. Arvodena avser enskilda uppdrag med olika procentsatser beroende på vilket uppdrag beslutet avser. Det berör den enskilde ledamoten personligen, vilket innebär att den förtroendevalda som beslutet omfattar får anses som jävig.

Thomas Nilsson hänvisar vidare till flertalet foton av mejlkonversationer i kommunen och har vidare anfört bland annat följande. Det föreligger jäv i beslutet. De aktuella personerna är mycket centrala företrädare för sina partier. De är redan valda till uppdragen och det renderar ett betydande arvodesbelopp och förmåner som är synnerligen personliga. Någon återbetalning har inte skett.

Trelleborgs kommun har därvid anfört att kommunfullmäktige den 19 juni 2023 beslutat att utbetalda arvoden för januari 2023 ska betalas tillbaka till kommunen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Förvaltningsrätten har att pröva överklagandet i den ordning som anges i 13 kap. kommunallagen. Detta innebär dels att endast det överklagade beslutets laglighet och inte dess lämplighet kan prövas, dels att prövningen endast omfattar om beslutet ska upphävas eller inte.

Enligt 13 kap. 8 § kommunallagen ska ett kommunalt beslut upphävas om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Fråga om jäv vid kommunfullmäktiges beslut

Av 5 kap. 47 § kommunallagen följer att en ledamot i fullmäktige inte får delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående.

I Sveriges Kommuner och Regioners kommentar till kommunallagen anges bl.a. följande. I uttrycket "personligen rör ledamoten själv" ligger en begränsning till individualiserade ärenden i motsats till ärenden som berör vederbörande som medlem av ett kollektiv. Fullmäktige kan naturligtvis bestämma om arvoden till samtliga förtroendevalda, medan t.ex. kommunstyrelsens ordförande lär bli jävig om fullmäktige ska besluta om just arvodet till honom eller henne. (Dalman m.fl., Kommunallagen med kommentarer och praxis, 6:e uppl., s. 270)

Av de beslutade bestämmelserna om ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Trelleborgs kommun framgår bl.a. i punkten 4.1 vilket fast individuellt arvode som ordförande, resp. vice ordförandena i kommunstyrelsen och nämnder samt kommunalrådet med inriktning på demokratifrågor ska erhålla genom en procentsats av en riksdagsledamots årsarvode. I punkten 3.2 anges vidare att ett fast individuellt årligt arvode ska ges till kommunfullmäktiges presidium, även det med en procentsats av en riksdagsledamots årsarvode.

Av protokollet till det överklagade beslutet framgår att åtta ledamöter anmäler jäv i ärendet och deltar inte i handläggningen och beslutet. Det framgår också att de av klagandena angivna fullmäktigeledamöterna deltagit i beslutet. Flertalet klagande har också oemotsagt angett vilken uppdrag ledamöterna har i kommunen, såsom ordförande i någon nämnd eller vice ordförande i fullmäktige eller i nämnd.

Då det överklagade beslutet har omfattat beslut om individuellt bestämda arvoden för uppdrag, där vissa av de ledamöter som innehade dessa uppdrag deltog i fullmäktiges beslut, har reglerna om jäv i 5 kap. 47 § kommunallagen inte följts. Beslutet ska därför upphävas enligt 13 kap. 8 § 1 p kommunallagen då det inte tillkommit på lagligt sätt.

Fråga om jäv i beredningen av ärendet

Av 3 kap. 2 § kommunallagen framgår att fullmäktige får inrätta fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden som ska avgöras av fullmäktige. Kommunens nu aktuella arvodesberedning utgör i rättsligt hänseende en fullmäktigeberedning.

I kommunallagen finns bestämmelser om jäv i fullmäktige och i nämnder. Någon bestämmelse om jäv i fullmäktigeberedningar finns dock inte i lagen. Enligt förvaltningsrätten visar det som de klaganden anfört i denna del inte att kommunfullmäktiges beslut ska upphävas med hänvisning till att det har förelegat jäv också i arvodesberedningen.

Fråga om retroaktivt beslut

Av 2 kap. 4 § kommunallagen följer att kommuner inte får fatta beslut med tillbakaverkande kraft till nackdel för medlemmarna. Sådana beslut får dock fattas om det finns synnerliga skäl för det.

Flera av de klagande har anfört att det överklagade beslutet strider mot retroaktivitetsförbudet i kommunallagen.

Kommunen har härvid bl.a. anfört att det tidigare beslutet gällande arvode är upphävt och att de arvoden som utbetalts för januari 2023 kommer att

återbetalas så att rättsläget återställs så som det var innan några arvodesbestämmelser för 2023 fanns.

Förvaltningsrätten konstaterar att även om det överklagade beslutet ska gälla retroaktivt från och med januari 2023 är det ingen ändring av tidigare beslut och kan då inte heller vara till nackdel för kommunens medlemmar. Beslutet strider därmed inte mot 2 kap. 4 § kommunallagen och ska inte upphävas även på denna grund.

Övrigt

Förvaltningsrätten konstaterar att enligt kommunfullmäktiges protokoll anges bl.a. både ”styrets och arvodesberedningens” förslag till förmåner som beslutsunderlag. Det som klaganden anför om formfel samt i övrigt medför enligt förvaltningsrätten inte att beslutet ska upphävas på ytterligare någon grund.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, för Trelleborgs kommun, se bilaga (FR-03), för kommunmedlem i Trelleborgs kommun, se kungörelse.

Peter Kristiansson

I avgörandet har även de särskilda ledamöterna Jan-Inge Ahlfridh och Roger Larsson deltagit.

Föredragande i målet har varit Helén Åkesson.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.